COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 9
August 2012

PROCESUL DE TRANSFORMARE A APĂRĂRII ROMÂNIEI

Gabriela-Maria STOIAN
Filofteia REPEZ

C O N C L U Z I I:

- ***Procesul de transformare a capacității de apărare presupune o abordare integrată a domeniului militar şi a celui de ordine şi siguranță publică, informații pentru securitate, economie, administrație publică, educație, sănătate, infrastructură, comunicații şi mediu.***
- ***În dimensiunea sa calitativă acest proces urmăreşte deopotrivă creşterea capabilităților anticipative din cadrul mecanimelor decizionale, creşterea interoperabilitații interinstituționale prin transformare organizațională, optimizarea managementului integrat al resurselor disponibile, pregătirea profesională continuă a personalului, continuarea procesului de modernizare a infrastructurii de rețea şi informațională, asigurarea complementarității capabilităților specifice de apărare, dezvoltarea interfețelor de cooperare în cadrul programelor interagenții.***
- ***De asemenea, transformarea reprezintă şi un proces continuu de dezvoltare, adaptare şi integrare de noi concepte, strategii, doctrine, sisteme manageriale şi capabilități.***

1. Criza economică şi securitatea națională

Ca domeniu fundamental al securității naționale a României, transformarea capacității de apărare se realizează prin acțiuni coordonate, în principal în domeniul militar, precum şi în cele de ordine şi siguranță publică, informații, economic, administrație publică la nivel central şi local, educație, sănătate, infrastructură, comunicații şi mediu. Din perspectivă integrată, acest proces trebuie să vizeze o serie de aspecte: creşterea ponderii dimensiunii anticipative în cadrul proceselor decizionale, creşterea interoperabilității interinstituționale prin transformarea organizațională a tuturor componentelor, optimizarea managementului integrat al resurselor disponibile, pregătirea profesională continuă a personalului de modernizare a infrastructurii de rețea şi informaționale, asigurarea complementarității capabilităților specifice apărării, dezvoltarea interfețelor de cooperare în cadrul programelor.

După încheierea Războiului Rece, riscurile şi amenințările la adresa securității au cunoscut (şi cunosc) o

diversificare ca natură, intensitate şi arie de manifestare, iar prevenirea şi contracararea lor a devenit o responsabilitate comună a tuturor statelor. În aceste condiţii, obiectivul central al Organizaţiei Tratatului Nord-Atlantic căpătă o nouă semnificaţie şi o nouă dimensiune, datorate unor schimbări esenţiale ale modului în care sunt percepute aceste riscuri şi ameninţări. NATO trebuie să fie pregătită să acţioneze într-un număr sporit şi diversificat de misiuni apărare colectivă, combaterea ameninţărilor asimetrice, în primul rând a terorismului internaţional, într-o arie geografică mult mai largă decât limitele tradiţionale, dar şi pentru gestionarea unor crize de natură diferită (etnică, umanitară, ecologică etc.).

Aceste condiţii obiective au impus transformarea NATO, proces care continuă şi care se desfăşoară pe două coordonate majore: una de tip cantitativ şi alta de tip calitativ.

Transformarea sub aspect cantitativ se concretizează în valurile de aderare a unor state din Europa, state care îndeplinesc condiţiile de aderare. Acest proces neîncheiat, este încetinit pentru ca organizaţia să poată asimila sub toate aspectele ceea ce a acumulat, fără a se expune pericolului diminuării sistemului său de capabilităţi.

Cealaltă coordonată, cea calitativă, constând în transformarea forţelor armate, este una la fel de complexă şi importantă. Sociologul Morris Janowitz aşează această coordonată alături de alte două orientări majore ale societăţii postmoderne, anume: extinderea participării la resortul politicului şi dezvoltarea pe baza informaţiei[1]. În viziune NATO, transformarea calitativă impune adaptarea unei doctrine moderne, axate pe capabilitatea forţelor de a genera efecte nu neapărat distructive, ci pe cât posibil nondistructive, dar care să conducă la rezultatul scontat prin capacitatea de ameninţare a armamentului şi tehnicii militare.

Statele membre NATO conlucrează într-un sistem complex de parteneriat şi cooperare bazat pe o abordare cuprinzătoare a securităţii şi a acţiunii militare, prin modificarea structurală şi a forţelor, implementarea unor concepte noi, precum cel de „*operaţii bazate pe efecte*" sau „*forţă întrunită multinaţională*", ori prin angajamente privind crearea de structuri de genul Forţei de Răspuns a NATO (NATO Response Force – NRF).

În această idee, cu ocazia Summit-ului de la Bucureşti, din anul 2008, şefii de stat şi de guvern au aprobat un Plan de Acţiune privind implicarea NATO în eforturile comunităţii internaţionale de abordare cuprinzătoare, sub toate aspectele, militare şi civile, a problematicii stabilizării şi reconstrucţiei în teatrele de operaţii, concept care reflectă o abordare integrată a participării în operaţii şi îndeplinirea misiunilor prin relaţionarea cu alţi parteneri şi actori internaţionali, instrumente civil-militare de gestionare a crizelor.

Departamentul american al apărării defineşte transformarea apărării ca fiind un „*proces ce modelează natura în schimbare a competiţiei şi cooperării militare prin noi combinaţii de concepţii, capabilităţi, oameni şi organizaţii, care exploatează avantajele naţiunii noastre şi asigură protecţia împotriva vulnerabilităţilor asimetrice, pentru a susţine poziţia noastră strategică ce contribuie la întărirea păcii şi stabilităţii în lume.*"[2]

În cadrul NATO, transformarea este definită ca fiind „*un proces continuu şi proactiv care implică dezvoltarea şi integrarea inovatoare a unor noi capabilităţi pentru o mai mare eficacitate şi îmbunătăţire a interoperabilităţilor forţelor NATO şi a partenerilor*"[3]. Nevoia de transformare în cadrul Alianţei fiind determinată de următoarele aspecte: modificările apărute în caracteristicile contextului geopolitic şi geostrategic de securitate, evoluţia luptei armate sub impactul revoluţionării bazei economice a societăţii, asimilării rezultatelor revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane în domeniul luptei armate, creşterii rolului informaţiei şi a vitezei de transformare a procesului şi fenomenelor specifice domeniului militar, demasificării armatelor, realizării unor noi corelaţii spaţiu-timp-luptă armată, integrării şi sincronizării acţiunilor, sporirii caracterului decisiv al confruntării, diseminării acţiunilor, diversificării procedeelor de acţiune.

Scopul fundamental al transformării Alianţei este crearea de capabilităţi care să permită forţelor aliate desfăşurarea operaţiilor în zona de responsabilitate şi în afara acesteia, îndeplinirea întregii game de misiuni, menţinerea consensului decizional în contextul extinderii, stabilirea unui nou tip de relaţii cu Uniunea Europeană, Rusia, Ucraina, statele din Caucaz, Asia Centrală, dar şi în cadrul Dialogului Mediteranean. Toate aceste deziderate se concretizează în capacitatea sporită de a desfăşura operaţii întrunite multinaţionale, de a implementa noi concepte şi de a realiza obiectivele de interoperabilitate, de a exploata superioritatea informaţională în evaluarea globală, supraveghere şi recunoaştere, precum şi în sporirea capacităţilor de interpretare şi diseminare a informaţiilor.

Transformarea în cadrul NATO mai presupune, de asemenea, coordonarea judicioasă a instruirii prin simulare şi aplicaţii în teren cu accent pe rezolvarea situaţiilor din teatrele de operaţii.[4]

Transformarea militară a Alianţei implică, în egală măsură, transferul către statele aliate a inovaţiilor doctrinare, tehnologice şi structurale acumulate în complexul proces al actualei *revoluţii în afacerile militare*, care a schimbat nu numai tipologia operaţiilor, ci şi fizionomia acestora din punct de vedere al planificării şi desfăşurării.

Elementul central al transformării militare a Alianţei îl constituie dezvoltarea şi întărirea capabilităţilor, domeniu care implică inovare şi schimbare în cadrul proceselor, formelor de organizare, instruirii şi tehnologiilor.

Colonel Gabriela-Maria STOIAN este şef birou audit proceduri achiziţii la U.M. 02231 Bucureşti.

Locotenent-colonel Filofteia REPEZ este lector universitar doctor în cadrul Departamentului operaţii întrunite, studii strategice şi de securitate al Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I", Bucureşti.

În concepția NATO, transformarea nu este un scop în sine, ci un proces continuu, dinamic şi complex, în cadrul căruia evoluția concomitentă a proceselor, formelor de organizare, tehnologiilor şi a capitalului uman extinde plaja capabilităților prin crearea de noi domenii de competență. Capabilitățile bazate pe rețea creează oportunități pentru dezvoltarea şi experimentarea unor concepte noi, axate pe stabilirea modului de acțiune a forțelor Alianței interconectate într-o rețea, în întreaga gamă de operații.

Transformarea Alianței la nivel structural nu poate fi separată de cea în plan doctrinar, cele două planuri fiind interconectate ca urmare a faptului că mediul de securitate s-a schimbat, trecând de la unul static, specific perioadei Războiului Rece, la unul deosebit de complex şi fluid, cu noi actori şi, evident, cu noi capabilități afirmate şi confirmate deja sau în curs de afirmare. Alături de state au apărut actori nestatali şi transnaționali, care nu se încadrează în criteriile clasice de identificare, respectiv: teritoriu, granițe, ideologie, rațiuni, baze fixe, repere morale etc., aceştia acționând după alte reguli, cele mai multe greu de anticipat şi dificil de contracarat.

Aceste realități impun Alianței, în ansamblul său, şi fiecărui stat membru în parte, găsirea unor răspunsuri adecvate pentru a putea face față noului mediu de competiție, prin crearea unor forțe cu noi capabilități şi noi atribute competitive, capabile să desfăşoare operații după principii şi norme modificate.

În opinia noastră, una dintre cele mai revoluționare direcții novatoare ale transformării Alianței este implicarea a unor noi surse şi instrumente de putere (politice, diplomatice, economice, juridice, informaționale, sociale etc.), alături de componenta militară, care, exploatate şi utilizate integrat, sporesc avantajul în cadrul competiției pentru generarea efectelor planificate şi realizarea scopurilor propuse.

Transformarea Alianței se axează pe componenta umană, indispensabilă gândirii sistemice, pentru a genera lideri care pot conduce procesul de schimbare şi care pot crea o cultură organizațională durabilă şi deschisă la schimbări, destinată să asigure inovarea, cunoaşterea, asumarea de riscuri şi responsabilități, prin adoptarea unei viziuni de lungă durată asupra dezvoltării, alegerea flexibilă a priorităților, promovarea convergenței, complementarității politicilor, programelor şi atitudinilor. Toate aceste condiționalități implică nevoia asigurării de resurse suficiente şi în baza unei priorități bine gândite. Statele membre ale căror cheltuieli pentru apărare sunt în scădere sunt încurajate să îşi stabilească drept obiectiv creşterea în termeni reali a cheltuielilor pentru apărare.

Sintetizând concepția privind transformarea Alianței se poate spune că acesta este un proces ce trebuie privit dintr-o triplă perspectivă: ca modalitate de adaptare, ca proces de reformă a domeniului apărării, ca efect al revoluției în afacerile militare.

Prima perspectivă presupune remodelarea forțelor armate pentru a putea răspunde noilor caracteristici ale mediului de securitate. A doua implică modernizarea infrastructurii militare, îmbunătățirea metodelor şi practicilor de management al resurselor pentru apărare, îmbunătățirea eficienței sistemului de planificare, programare, bugetare şi evaluare, reducerea mărimii forțelor şi trecerea de la planificarea bazată pe amenințări la cea bazată pe capabilități. Cea de-a treia perspectivă solicită adaptarea şi implementarea tehnologiilor specifice revoluției în domeniul tehnicii militare, restructurarea forțelor armate şi crearea unor unități reduse ca efective, dar cu grad ridicat de independență şi mare putere de lovire, flexibilitatea ierarhiei de comandă, interoperabilitatea diferitelor categorii de forțe.

[1] Cf. Ionel Nicu Sava (coord.), *Armata şi societatea*, Editura INFO-TEAM, Bucureşti, 1998, p.30.
[2] Cf. Emil Chețe, Aurelian Rațiu, Ioan Ciupei, *Transformarea militară,* Editura Centrul Tehnic Editorial al Armatei, Bucureşti, 2009, p.181.
[3] MC 324/1, *Aliied Command Transformation*, 2004, p.6.
[4] Cf. *Strategia de transformare a Armatei României*, Bucureşti, 2007, pp. 9-10.

2. *Transformarea instituției militare*

În acord cu coordonatele pe care evoluează transformarea militară a NATO, transformarea Armatei României presupune corelarea conceptelor organizațiilor şi evoluției tehnologiei, în scopul asigurării bazei de capabilități necesare îndeplinirii obiectivelor propuse[5]. Imperativul evoluției democratice şi profesionale a structurilor din acest domeniu al vieții sociale a României a generat transformarea profundă a acestora, o mai bună coordonare națională şi integrarea lor funcțională în sistemele de securitate din care face parte statul român. Având în vedere complexitatea deosebită a acestor obiective, acțiunile au fost şi sunt în continuare focalizate asupra transformării în următoarele domeniile: politică externă, apărare, activitatea de informații, contrainformații şi securitate.

În spiritul unei abordări integrate, transformarea apărării vizează şi gestionarea aspectelor politico-militare ce decurg din implementarea la nivel național a responsabilităților asumate prin semnarea şi ratificarea diferitelor tratate, acorduri şi convenții internaționale privind combaterea armelor de distrugere în masă şi participarea la regimurile internaționale de control în acest domeniu.

Transformarea apărării statului român în această etapă istorică implică şi aşezarea acestui domeniu în alte raporturi cu ceea ce este cunoscut sub denumirea de *diplomația apărării*, care a devenit un vector esențial în protecția politicii de apărare. Diplomația apărării joacă un rol complementar față de angajamentele de politică externă, contribuind la creşterea încrederii şi securității pe continent, asigurarea unui sistem eficient de parteneriate şi susținerea în plan militar a intereselor statului român.

De asemenea, transformarea apărării necesită o nouă abordare pe multiple planuri a relațiilor dintre structurile

administrației centrale și locale și cele din domeniul apărării, concretizate în acordarea de sprijin logistic și militar în situații speciale. Avem în vedere aici dezvoltarea relațiilor cu organele de specialitate din administrația publică, protecția civilă și socială, învățământ, cercetare, sănătate, finanțe publice, economie, comunicații, transport, lucrări publice, mediu și cu organizațiile nonguvernamentale, orientarea, informarea și acordarea sprijinului reciproc între structurile militare și civile privind folosirea resurselor pentru apărare puse la dispoziție de ambele părți. Din aceeași perspectivă trebuie privită implicarea structurilor Armatei României în sprijinirea autorităților publice pentru distribuirea ajutoarelor umanitare și desfășurarea altor acțiuni în folosul populației civile (transport, hrănire, cazare, asistență medicală etc.), precum și pentru protecția specială a obiectivelor culturale, gestionarea urgențelor civile într-un cadru integrat, unul dintre domeniile prioritare de cooperare cu structurile NATO și cu instituțiile responsabile din statele membre ale Alianței.

În domeniul apărării, statul român și-a constituit un sistem care cuprinde: conducerea, forțele, resursele și infrastructura teritorială. Forțele destinate apărării fiind compuse din forțele armate și forțele de protecție. Forțele armate cuprind: armata, structuri din subordinea Ministerului Administrației și Internelor, cele ale serviciilor de informații ale statului și alte formațiuni de apărare armată organizate potrivit legii; forțele de protecție cuprind: unitățile și formațiunile de protecție civilă, formațiunile sanitar-voluntare ale Crucii Roșii și alte formațiuni ce se vor stabili prin lege.[6] Armata este componenta de bază a acestui sistem, având rolul de a asigura pe timp de pace și la război integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor participante la acțiunile de apărare a țării realizate prin efort propriu și în context aliat, în baza prevederilor Articolului 5 al Tratatului de la Washington.

Statutul României de membru NATO și al Uniunii Europene a impus trecerea de la strategia apărării teritoriale în condiții de izolare la concepte specifice apărării colective și contracararea riscurilor asimetrice în perspectiva globală a angajamentelor militare. De asemenea, a impus și transformarea Armatei României în așa fel încât aceasta să fie în măsură să parcurgă etapele planificate, concomitent cu îndeplinirea misiunilor încredințate. Este un proces complex, în cadrul căruia se urmărește asigurarea capabilităților multidimensionale necesare participării la misiunile Alianței, inclusiv la apărarea colectivă, și exercitarea unui rol important în dezvoltările conceptuale specifice noului context.

Prin transformare se urmărește crearea unei armate moderne, complet profesionalizată, dimensionată și înzestrată corespunzător, cu forțe expediționare mobile, rapid dislocabile, multifuncționale, flexibile și eficiente, capabile să asigure credibilitatea apărării teritoriului național, îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul apărării colective și participarea la misiuni internaționale în conformitate cu prioritățile și cerințele politicii a României externe, precum și îmbunătățirea capacității de operare întrunită și în cadrul multinațional, sporirea eficacității procesului de generare a forțelor și a eficienței utilizării resurselor alocate pentru apărare[7].

Transformarea instituției militare a României trebuie să ia în calcul noile orientări strategice ale procesului de planificare a apărării prin care trece Alianța și trebuie să se desfășoare în complementaritate cu acesta, răspunzând astfel și cerințelor de creare a unor capabilități militare care să permită desfășurarea operațiilor în zona de responsabilitate a Alianței și în afara acesteia, îndeplinirea întregii game de misiuni posibile și stabilirea unui nou tip de relații în interiorul sistemului național de apărare, cu aliații și partenerii.

Din perspectiva scopului urmărit transformarea instituției militare vizează trei mari direcții: relația din interiorul sistemului militar, relațiile interdepartamentale și internaționale și transformarea în modul de a lupta.

Transformarea relațiilor din interiorul sistemului militar trebuie să se preocupe de identificarea și adoptarea, într-un mod cât mai comprimat și mai convenabil posibil, a ciclurilor de planificare și desfășurare a activităților, având în vedere rapiditatea transformărilor ce au loc în acest domeniu. Acestea includ următoarele: dezvoltarea unui spirit anteprenorial (responsabilitate, spontaneitate, adaptabilitate, clarviziune, inițiativă, spirit managerial și leadership, care permit identificarea și implementarea de strategii, doctrine și concepte operaționale adecvate în vederea realizării și menținerii unui avantaj în contextul competiției militare), o abordare bazată pe capabilități, adaptarea procesului de planificare și alocare a resurselor, accelerarea programelor de achiziții pentru realizarea spiralei dezvoltării, managementul pe bază de rezultate și îmbunătățirea agendei printr-un suport analitic.[8]

Transformarea relațiilor interdepartamentale și internaționale ale Armatei României a devenit o necesitate ce derivă din nevoia de a putea răspunde noilor provocări din mediul de securitate (terorismul internațional, proliferarea armelor de distrugere în masă, dezastrele naturale) și presupune creșterea eficienței modului de interacțiune cu alte departamente ale statului cu responsabilități în domeniul apărării, cu aliații și cu partenerii strategici. Intensificarea cooperării interdepartamentale și îmbunătățirea coordonării la toate nivelurile sistemului militar îi creează acestuia posibilitatea să dea un răspuns mai rapid și eficace bazat pe desfășurarea unor operații coerente, independente sau în context multinațional. Acest deziderat este menit să asigure posibilitatea utilizării concertate a capabilităților militare transformate cu capabilitățile interdepartamentale și internaționale.

Transformarea în modul de a lupta presupune, printre altele, dezvoltarea inovatoare a conceptelor operaționale, evaluarea experimentală a noilor concepte în conformitate cu rigoarea condițiilor diverselor facilități de instruire și simulare, cunoașterea și aplicarea lecțiilor învățate din operațiile din Afganistan, Irak, a celor din Balcanii de Vest și a diverselor aspecte privitoare la războiul global împotriva terorismului

Revoluția în afacerile militare, prin aducerea în prim plan a informației și tehnologiei informației, face posibilă apariția unor noi capabilități militare; în plus a adâncit

asimetria în acest domeniu şi a generat apariţia provocărilor asimetrice de securitate, aşa încât transformarea devine obligatorie pentru a realiza şi păstra pe termen lung superioritatea într-un război convenţional. Lipsa unui concurent militar aproximativ egal pentru NATO creează oportunitatea de a investi în transformare, la un nivel acceptabil al riscului, făcând transformarea mai puţin costisitoare pe termen lung, decât încercarea de a acţiona reactiv la ameninţările asimetrice sau de a păstra superioritatea prin modernizarea curentă a capabilităţilor.

Ca cerinţă de natură tehnologică, transformarea instituţiei militare a României se aliniază nu doar orientărilor existente în cadrul Alianţei, ci şi celor manifestate în lumea contemporană, în care avansul tehnologic, globalizarea militară şi dezvoltarea ştiinţifică au creat câteva tendinţe semnificative în ceea ce priveşte evoluţia strategiei militare şi a planificării apărării. Accesul relativ uşor şi cu un preţ scăzut la înalta tehnologie potenţează crearea de noi forme de confruntare în medii precum spaţiul cosmic, cyberspaţiul, mediul informaţional; apărarea împotriva unor astfel de atacuri trebuind să fie definită, actualizată continuu şi exercitată corespunzător.

Privită ca o cerinţă şi o necesitate de a gestiona eficient situaţiile generate de factorii de risc, transformarea militară operează pentru apărarea împotriva ameninţărilor clasice specifice noului mediu de confruntare, în care unii actori internaţionali, state sau nonstate ameninţă interesele vitale ale membrilor Alianţei dezvoltând capabilităţi asimetrice pentru a compensa superioritatea militară a NATO. Asemenea factori sunt: conflictele regionale, criminalitatea transnaţională organizată, fenomenele grave de natură geofizică, meteoclimaterică ori asociate, proliferarea armelor chimice, biologice, radiologice şi nucleare (CBRN), ajungerea pe mâna reţelelor teroriste sau a naţiunilor ostile a materialului utilizabil pentru confecţionarea unor asemenea arme.

Cuprinzând întregul organism al Armatei României, procesul de transformare se regăseşte în toate domeniile acestuia: managementul resurselor pentru apărare, informaţii pentru apărare, planificarea operaţiilor, comanda şi controlul, pregătirea forţelor, sprijinul logistic, cercetarea ştiinţifică, proprietatea imobiliară şi infrastructură, comunicare şi relaţii publice[9].

Acesta este un proces dinamic, complex şi permanent, ale cărui obiective trebuie îndeplinite prin implicarea tuturor factorilor decizionali la nivel strategic, operativ şi tactic, corelat şi sincronizat cu procesul de transformare din celelalte domenii ale apărării naţionale, astfel încât interdependenţa să-i asigure coerenţă.

Sintetizând toate aceste cerinţe, Strategia Militară a României creează o matrice a idealului structural şi organizaţional al Armatei României, potrivit căruia măsurile de reorganizare asigură organizarea modulară şi flexibilă, forţe profesionalizate şi înzestrate cu mijloace performante şi inteligente, informaţii veridice şi oportune, manevră decisivă şi mobilitate crescută, întrebuinţarea întrunită a structurilor categoriilor de forţe conjugarea efectelor acţiunilor lor, acţiuni de luptă în medii ostile, în orice condiţii de timp sau anotimp[10]. De asemenea, structurile Armatei României trebuie să beneficieze de protecţie multidimensională, capacitate ridicată de autosusţinere a forţelor, capabilităţi facilitate de reţea, capabilităţi de management informaţional, capabilităţi specifice desfăşurării operaţiilor speciale, capabilităţi specifice apărării cibernetice, programe eficiente de instruire şi pregătire a forţelor.

---

[5] Ibidem, p.7.
[6] Cf. *Legea apărării naţionale a României nr.45 din 2004*, art. 6-12.
[7] Cf. *Strategia de securitate naţională a României*, Bucureşti, 2007, pp. 49-50.
[8] Cf. Emil Cheţe, Aurelian Raţiu, Ioan Ciupei, *op. cit.*, p.187.
[9] Cf. *Doctrina Armatei României*, Bucureşti, 2012, art. 0304.
[10] Cf. *Strategia militară a României (proiect),* Bucureşti, 2011, cap.1, pct. 1.3.2.

3. Transformarea managementului resurselor pentru apărare

Resursele apărării naţionale se constituie din totalitatea resurselor umane, financiare, materiale şi de altă natură, pe care statul român le asigură şi le angajează în susţinerea eforturilor de apărare a ţării[11]. Acestea definesc calitativ politica de apărare a României, punând în lumină nivelul de ambiţie care a stat la baza obiectivelor politice şi imperativele eficienţei ce trebuie avute în vedere în implementarea acestor obiective.

Din perspectiva politicii de apărare, utilizarea cu eficienţă a resurselor necesită îmbunătăţirea coordonării între puterea legislativă şi cea executivă privind luarea deciziilor în alocarea acestora, a controlului instituţiilor implicate în managementul lor, precum şi a controlului parlamentar asupra instituţiilor respective, aplicarea managementului resurselor pe bază de programe multianuale şi priorităţii de către instituţiile cu responsabilităţi în domeniul securităţii şi apărării, creşterea transparenţei folosirii fondurilor publice şi a responsabilităţii faţă de contribuabili, perfecţionarea sistemului de pregătire a populaţiei pentru apărare.

Strategia naţională de apărare a ţării pune în prim-plan asigurarea apărării naţionale prin dezvoltarea unei capacităţi de apărare optime pentru a asigura un răspuns eficient la provocările mediului actual de securitate, care să confere siguranţă şi încredere cetăţenilor României. Apărarea ţării, potrivit Strategiei, trebuie afirmată şi promovată prin dialog politic, cooperare şi parteneriat în acord cu politicile specifice ale NATO şi Uniunii Europene. Susţinerea şi materializarea obiectivelor Strategiei solicită angajarea responsabilă din partea cetăţenilor, organizaţiilor şi organismelor guvernamentale şi nonguvernamentale, agenţilor economici din sectorul public şi din sectorul privat, a societăţii româneşti în ansamblul ei.

Managementul resurselor umane vizează crearea unor mecanisme eficiente de selecţionare, formare, perfecţionare şi promovare a personalului, astfel încât să se asigure necesarul de profesionişti în domeniul apărării. Obiecti-

vele principale ale managementului resurselor umane sunt: proiectarea şi implementarea unui management modern şi performant al carierei individuale a personalului civil şi militar, armonizarea sistemului de formare şi perfecţionare a personalului din domeniul apărării cu reforma sistemului educaţional naţional, în concordanţă cu dezvoltările Uniunii Europene în acest domeniu, asigurarea reconversiei profesionale a personalului disponibilizat[12].

Resursele materiale asigură susţinerea dezvoltării durabile a economiei şi realizarea obiectivelor strategice de apărare şi implică dezvoltarea unei reţele de infrastructuri critice specializate şi eficiente, comparabile cu infrastructurile europene, care să ofere facilităţi şi capabilităţi sporite. Ierarhizarea şi etapizarea proiectelor de infrastructură au la bază cerinţele impuse de obiectivele prioritare în domeniu şi posibilităţile de acoperire a efortului financiar necesar realizării lor. Modernizarea infrastructurii necesită eforturi susţinute pentru menţinerea în parametrii de funcţionare şi valorificare a capacităţilor existente, prin reabilitarea şi modernizarea infrastructurii civile şi militare, reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurilor de transport, în special aerian şi maritim, realizarea unei infrastructuri de comunicaţii moderne, viabile şi sigure, capabilă a fi integrată în sistemul european de comunicaţii, dezvoltarea sistemului de transport al resurselor energetice, promovarea tehnologiilor de transport ecologic, pregătirea, modernizarea şi dezvoltarea facilităţilor de infrastructură oferite NATO pentru sprijinul naţiunii-gazdă, promovarea unor proiecte de infrastructură care să fie finanţate din fondurile comune ale NATO. Realizarea proiectelor de infrastructură presupune identificarea şi alocarea resurselor necesare din surse naţionale şi internaţionale, prin dezvoltarea de proiecte şi programe cu participarea instituţiilor cu responsabilităţi în domeniul apărării.

Resursele financiare destinate realizării obiectivelor strategice se alocă de la bugetul de stat pe baza programelor şi proiectelor concrete, ceea ce determină atribuirea unui rol mai activ bugetului de stat în reformele din domeniul apărării. Alocarea resurselor se face pentru asigurarea unui nivel care să permită îndeplinirea misiunilor şi angajamentelor asumate în acest domeniu, urmărind consolidarea proiectelor de buget ale ordonatorilor principali de credite pe bază de programe, asigurând o perspectivă de ansamblu asupra stabilităţii şi predictibilităţii strategiilor sectoriale ale acestora şi orientând întreaga gestiune financiară spre obiective performante şi rezultate.

Managementul resurselor se realizează integrat, prin utilizarea corelată a politicilor, resurselor umane, materiale şi financiare pentru apărare şi are în vedere realizarea tuturor capabilităţilor în domeniul apărării, inclusiv pentru îndeplinirea responsabilităţilor asumate în cadrul NATO şi al Uniunii Europene sau al coaliţiilor internaţionale. Prin planificare multianuală se realizează integrarea într-un sistem unitar a obiectivelor pe termen scurt, mediu şi lung la nivelul tuturor elementelor componente ale instituţiilor cu responsabilităţi în domeniul apărării şi dimensionarea într-un mod realist a resurselor necesare susţinerii acestora, potrivit priorităţilor. De asemenea, planificarea multianuală permite identificarea constrângerilor, limitărilor şi restricţiilor de orice fel care pot afecta îndeplinirea obiectivelor asumate şi luarea în timp oportun a măsurilor de diminuare a eventualelor efecte negative care pot afecta satisfacerea cerinţelor privind înzestrarea forţelor care participă la misiuni internaţionale.

---

[11] Cf. *Legea apărării naţionale nr. 45 din 2004*, art.14.
[12] Cf. *Strategia naţională de apărare a ţării*, Bucureşti, 2008, pct. 4.1.

PROPUNERI:

- ***Înţelegerea aspectelor legate de transformarea apărării României ca pe o necesitate determinată de calitatea de membru a Alianţei Nord-Atlantice.***
- ***Promovarea diplomaţiei apărării drept vector esenţial în protecţia politicii de apărare.***

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiinţifică, conferinţelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalităţi de marcă din armată şi societate, din ţară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiinţifică din domeniul securităţii.

Publicaţie realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I”
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 0162/914/2012

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 021.319.56.04, Fax 021.319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
http//:cssas.unap.ro